

**JINA .....** **NAMBARI .....**  
**SHULE .....** **SAHIHI .....**  
**TAREHE .....**

**102/3**

**KISWAHILI**

**KARATASI YA 3**

**FASIHI**

**JULAI/AGOSTI 2018**

**MUDA: SAA 2 ½**

**TATHMINI YA PAMOJA YA KAUNTI NDOGO YA BUURI MASHARIKI**

**CHETI CHA KUHITIMU ELIMU YA SEKONDARI KENYA.**

**MAAGIZO**

- (a) Jibu maswali manne pekee.
- (b) Swali la kwanza ni la lazima.
- (c) Maswali hayo mengine matatu yachaguliwe kutoka sehemu nne zilizobaki.
- (d) Usijibu maswali mawili kutoka sehemu moja.
- (e) Majibu yote lazima yaandikwe kwa lugha ya Kiswahili.
- (f) Watahiniwa wahakikishe kwamba kurasa zote zimepigwa chapa sawasawa na maswali yote yamo.

**A USHAIRI.**

Soma ushairi ufuatao kisha ujibu maswali.

Ulimwengu ulimwengu, ulimwengu naratibu  
Yaliyo kichwani mwangu, nataka kuyahutubu  
Wayasome ndu zangu, wa mbali na wa karibu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ulimwengu ni kiwanja, cha wenye raha na tabu  
Wengine wanajikonja, kwa wengine ni adhabu  
Kucha na kutwa twahanja, kutafuta matulubu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ni uwanja wa balaa, aliniusia babu  
Mna mambo yamejaa, ya faraja na kusibu  
Na machache ya kufaa, ila mengi ya udubu  
Cha weye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ni kiwanja cha Amina, Saidi Ali Rajabu.  
Wengine kitu hatuna, tunaishia kababu  
Wale wamejaza sana, wanashindwa kuhesabu  
Cha wenye raha na tabu, Ulimwengu ni kiwanja.

Ni uwanja wa urongo, na kweli pia ajabu  
Kichwa hudanganya shingo, tumbo kiuno chasibu  
Usitumai ubongo, wa nduguyo na swahibu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ni uwanja wa walevi, pombe kwao ni dhahabu  
Mara vile mara hivi, wakilewa majudhubu  
Maneno ya kiujuvi, hujipaka hata shabu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ni kiwanja wenye dini, wamtiiio wahabu  
Mashekhe msikitini, humo humfanya muhibu  
Mapadiri kanisani, huvihubiri vitabu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja

Ni uwanja wa malofa, lofa mtu mwenye tabu  
Kusema sana kashifa, na moyo kisebusebu  
Tunakaribia kuja, kwa kushidwa kujimudu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

Ni uwanja wa faraja, alowajali habibu  
Na wengine sitotaja, msinambe ninagubu  
Ni uwanja wa viroja, vigumu kuvikutubu  
Cha wenye raha na tabu, ulimwengu ni kiwanja.

**Maswali:**

- (a) Lipe shairi hili anwani ifaayo. (al.1)
- (b) Kwa kutoa mfano, eleza mbinu zozote mbili za lugha zilizotumika katika shairi. (al.2)
- (c) Eleza jinsi uhuru wa mshairi ulivyotumika katika shairi. (al.2)
- (d) Andika ubeti wa tatu kwa lugha tutumbi. (al.4)
- (e) Taja na ueleze bahari zozote mbili zilizotumika katika shairi hili. (al.2)
- (f) Eleza umbo la shairi hili. (al.4)
- (g) Eleza toni ya shairi hili. (al.1)
- (h) Fafanua dhamira ya mshairi. (al.2)
- (i) Eleza maana ya msamiati ufuatao kama ulivyotumika katika shairi. (al.2)
  - (i) Malofa
  - (ii) Udubu

**TAMTHILIA****KIGOGO – JIBU SWALI LA 2 AU 3.**

2. “Kitabu si jalada, fungua ndani usome mambo. Kitanda usichokilalia kunguni wake huwajui.”
  - (i) Eleza muktadha wa dondoo hili. (al.4)
  - (ii) Kwa kurejelea tamthilia ya kigogo, thibitisha ukweli wa dondoo hili. (al.14)
  - (ii) Taja tamathali za usemi zilizotumika katika dondoo hili. (al.2)
3. Eleza mbinu alizotumia majoka kuendeleza uongozi wake. (al.20)

**SEHEMU****C:****RIWAYA – KIDAGAA KIMEMWOZEA****Jibu swali la 4 au 5.**

4. “ We bwana unafikiri ninatumia petroli nini?”
  - (a) Weka maneno haya katika muktadha wake. (al.4)
  - (b) Eleza sifa nne za msemewa. (al.4)
  - (c) Fafanua jinsi mwandishi wa kidagaa kimemwozea amewasawiri wanawake. (al.12)
5. Jadili jinsi mbinu zifuatazo zimetumiwa na mwandishi kufanikisha kazi yake. (al.20)
  - (i) Sadfa
  - (ii) Mbinu rejeshi.

**HADITHI FUPI.****TUMBO LISILOSHIBA.**

6. Huku ukirejelea hadithi ya Tumbo Lisiloshiba na Shibe Inatumaliza, fafanua maudhui ya ukiukaji wa haki. (al.20)

**FASIHI SIMULIZI - JIBU SWALI LA 7 AU 8.**

7. (a) Eleza maana ya miviga. (al.2)
- (b) Fafanua sifa za miviga. (al.4)
- (c) Eleza udhaifu wa miviga. (al.2)
- (d) Toa maana ya ulumbi. (al.2)
- (e) Ni nini umuhimu wa ulumbi . (al.8)

8. **SOMA KIFUNGU KIFUATACHO KISHA UJIBU MASWALI.**

1. Ndugu !  
Umeenda?  
Wewe nenda  
Wewe nenda  
Wewe nenda  
Mungu atakutunza
2. Wewe Safiri  
Wewe safari  
Wewe safari  
Maisha ni moshi  
Hata si tu safarini.
3. Ndugu!  
Tulikupenda  
Tulikupenda  
Tulikupenda  
Na Maulana kakupenda zaidi
4. Oooh!  
Ndugu  
Wewe nenda  
Wewe nenda  
Wewe nenda  
Siku yetu ikifika  
Tutapaa ka malaika  
Mungu akurehemu.

**Maswali .**

- (a) Huu ni utungo wa aina gani. (al.2)
- (b) Fafanua sifa bainifu za utungo huu. (al.8)
- (c) Tambua tamathali za usemi zilizotumika katika utungo huu. (al.4)
- (d) Ni vipi utungo kama huu ni muhimu katika jamii. (al.6)

< < < < **M W I S H O** > > >